

Planprogram
for
revidering av kommuneplanens arealdel
2014 - 2026

Vedtatt i Smøla kommunestyre den 26.9 2013, sak 49/13

Smøla kommune

- Øy i et hav av muligheter

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	3
1.1 Bakgrunn	4
2. Kommuneplanens arealdel	3
2.1 Formålet med planen.....	3
2.2 Avgrensning av planen	4
2.3 Krav om planprogram og konsekvensutredning.....	4
3. Rammer for planarbeidet.....	4
3.1 Nasjonale forventninger.....	4
3.2 Sentrale og regionale føringer.....	5
3.3 Kommunens mål og strategier	6
4. Forholdet til gjeldende plan og utfordringer i arbeidet med ny plan.....	6
4.1 Erfaringer med gjeldende arealdel	6
4.2 Erfaringer med gjeldende samfunnsdel	6
4.3 Områder som skal prioriteres i arealdelen.....	6
5. Konsekvensutredninger i tilknytning til nye arealbruksområder	8
5.1 Samfunnssikkerhet, risiko- og sårbarhetsanalyse.....	8
5.2 Prioriterte tema.....	9
5.3 Metodikk.....	9
5.4 Krav til forslagsstillere	10
6. Prosess og medvirkning.....	11
6.1 Medvirkning.....	11
6.2 Organisering.....	12
7. Fremdriftsplan.....	13

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

I den vedtatte planstrategien for Smøla kommune har kommunestyret vedtatt å revidere kommuneplanens arealdel.

Første steg i arbeidet med revidering av kommuneplanens arealdel for Smøla kommune er utarbeiding av et planprogram.

Planprogrammet er en plan for planleggingen. Formålet er å oppnå en oversiktlig og forutsigbar planprosess for alle berørte parter.

Det er en forutsetning at alle berørte myndigheter, grunneiere, lag- og foreninger, næringsliv og andre berørte interesser får være med på å avgjøre hvilke forhold det må tas hensyn til i planarbeidet, helt fra begynnelsen av prosjektet.

Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen og opplegget for medvirkning.

Forslag til planprogram skal sendes ut på høring og legges ut til offentlig ettersyn senest samtidig med varsel om oppstart og kunngjøring av planarbeidet, og gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier. Fristen for å gi uttale skal være minst seks uker.

Planprogrammet skal fastsettes innen rimelig tid fra fristen for høring. Endelig planprogram fastsettes av kommunestyret. Fastsatt planprogram skal legges til grunn for det videre planarbeidet.

2. Kommuneplanens arealdel

2.1 Formålet med planen

Arealplanen skal angi hvordan arealene i kommunen kan brukes, og hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved disponeringen av arealene.

Plan og bygningsloven § 11-5 andre avsnitt sier at kommuneplanens arealdel skal angi hovedtrekkene i arealdisponeringen og rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan settes i verk, samt hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved disponering av arealene.

Kommuneplanens arealdel skal i nødvendig utstrekning vise arealformål som er angitt i pbl § 11-7 nr. 1 til 6.

Arealdelen er et av kommunens verktøy for å gjennomføre samfunnsdelen. Samtidig skal arealdelen være utformet i et langsiktig perspektiv. Den må derfor være tilstrekkelig fleksibel slik at det er mulig å innpasse nye behov og muligheter. Det innebærer at kommuneplanens

arealdel bør holdes på et relativt overordnet nivå og ikke gå for mye i detaljer. Dette gjelder spesielt innenfor arealformålet bebyggelse og anlegg.

En arealdel omfatter arealkart, bestemmelser og en planbeskrivelse med konsekvensutredning. Kommuneplanens arealdel er bindende for framtidig arealbruk.

2.2 Avgrensning av planen

Denne planen avgrenser seg til å gjelde landarealene i Smøla kommune. Sjøarealene i kommunen vil komme inn under den interkommunale kommunedelplanen for sjøområder på Nordmøre som er igangsatt av Orkide samarbeidet på Nordmøre samt Nesset kommune.

2.3 Krav om planprogram og konsekvensutredning

Kommuneplanens arealdel er en plan som kan ha vesentlig virkning på miljø og samfunn og som ledd i varsling av planoppstart skal det utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet jfr. § 4-1 i lov om planlegging og byggesaksbehandling.

Revidering av kommuneplanens arealdel er omfattet av forskrift om konsekvensutredning jfr. § 2b. For kommuneplanens arealdel skal konsekvensutredningen beskrive virkninger for miljø og samfunn av alle nye områder for utbygging og vesentlig endret arealbruk i eksisterende byggeområder.

3. Rammer for planarbeidet

3.1 Nasjonale forventninger

I følge pbl. § 6-1 skal de nasjonale forventningene følges opp i arbeidet med planstrategiene og bidra til at planleggingen i fylker og kommuner tar opp viktige utfordringer i samfunnsutviklingen. Forventningene skal også legges til grunn for utarbeidelse av planer i fylkene og kommunene.

De nasjonale forventningene peker på oppgaver og interesser som regjeringen mener er viktig at kommunene fokuserer på i sin planlegging for sammen å bidra til gjennomføring av gjeldende nasjonal politikk. Tanken er at de nasjonale forventningene skal følges opp i arbeidet med planstrategien. På denne måten kan kommunen med bakgrunn i samfunnsendringer nasjonalt og regionalt ta opp viktige kommunale utfordringer. Forventningsdokumentet inneholder følgende tema:

- Klima og energi
- By og tettstedsutvikling
- Samferdsel og industri
- Verdiskapning og næringsutvikling
- Natur, kultur og landskap
- Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø.

3.2 Sentrale og regionale føringer(ikke uttømmende)

- Statens vegvesen, Møre og Romsdal, rammeplan for avkjørsler
- Rikspolitiske retningslinjer (RPR), Barn og planlegging
- Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for samla areal- og transportplanlegging
- Miljøverndepartementet, rundskriv T-4/96: Lover og retningslinjer for planlegging og ressursutnyttning i kystsonen.
- Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen
- Plan- og bygningsloven med forskrifter og planveiledere
- Miljøverndepartementet, rundskriv T-5/99 B: Tilgjengelighet for alle
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap: Håndtering av havnivåstigning i kommunal planlegging.
- Møre og Romsdal fylkeskommune: Regional planstrategi
- Fylkesplan 2009 – 2012
- Landbruksmelding for Møre og Romsdal
- Møre og Romsdal fylkeskommune - Fylkesdelplaner for:
  - Regional energi – og klimaplan
  - Senterstruktur
  - Transport
  - Strand- og kystzone
  - Inngrepsfrie naturområde.

PBL § 1 femte ledd om lovens formål nevner spesielt at universell utforming, barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming skal ivaretas i planleggingen.

Universell utforming er viktig for kommunen for å sikre at alle innbyggere har like muligheter til samfunnsdeltakelse. At vi tar vare på mangfoldet av mennesker i et lokalsamfunn og at vi har et livsløpsperspektiv i planleggingen. Sentralt i dette arbeidet vil være *temaveiledere*: *Universell utforming og planlegging etter plan- og bygningsloven.*

Når det gjelder barn og unges oppvekstvilkår vil rundskriv(t-2/08) og rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser være sentrale for planarbeidet i kommunen.

Det må påregnes at overordnede føringer endres som følge av ulike forvaltningsmyndigheters gjennomgang av sine planpolitiske mål og planstrategier.

Møre og Romsdal fylkeskommune har i sin regionale planstrategi også trukket frem tre nøkkelbegreper *folk, næring og trivsel* som de anbefaler at kommunene med hjemmel i PBL § 7-2 trekker frem og tar hensyn til i sin planlegging.

I tillegg finnes det en lang rekke sentrale lover, forskrifter samt veiledere som kan være aktuelle uten at planprogrammet vil gå i detalj på disse.

3.3 Kommunens mål og strategier

Som kommune vil Smøla fortsatt ha fokus på de 6 hovedmål (figur 1) med tilhørende strategier som er beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel 2007-2019.

Kommuneplaner skal både ivareta kommunale, regionale og nasjonale interesser og statlige og regionale føringer skal hensynstas i tilstrekkelig grad i planprosessen og tilpasses de lokale forhold i tråd med gitte føringer.

Smøla kommune må ha som mål at vi i den kommende rulleringen av arealdelen får oversikt over eksisterende planressurser når det gjelder de ulike arealformål med spesiell vekt på arealformål for bolig og næring.

Mange av tiltakene som er nevnt under strategiske føringer i samfunnsdelen er allerede iverksatt og for en mer utdypende beskrivelse av hovedmål med tilhørende strategier henvises det til kommuneplanens samfunnsdel 2007-2019 og planstrategi 2012-2016.

4. Forholdet til gjeldende plan og utfordringer i arbeidet med ny plan

4.1 Erfaringer med gjeldende arealdel

Det er snart 7 år siden arbeidet med gjeldende arealplan ble startet, og plana ble egengodkjent av kommunestyret 29.5.2008. Det er flere forhold som gjør det nødvendig med en revisjon. Dette er både i forhold til endringer i lover og forskrifter, og enkelte elementer ved planen som skaper uforutsigbar saksbehandling etter plan og bygningsloven. Av overordnet lovverk som er endret siden planen sist ble utarbeidet kan det nevnes følgende:

- Ny plan og bygningslov, nye krav til risiko- og sårbarhetsanalyser og konsekvensutredninger, nye arealbrukskategorier, et større fokus på samfunnstrygghet, helse, klima og miljø samt en skjerpet praktisering av dispensasjoner. Det er utarbeidet nye statlige retningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen, denne retningslinjen tydeliggjør nasjonal arealpolitikk i 100-metersbeltet langs sjø og vassdrag.
- Naturmangfoldsloven er en sektorovergripende lov som det skal tas hensyn til i alle saker som gjelder naturmiljø. Miljøkartlegging og temakart er viktig, og det kan være aktuelt å sikre naturmangfoldet gjennom arealdelen med f. eks hensynssoner med egne bestemmelser og retningslinjer.
- Folkehelseloven ble vedtatt i 2011. Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven kapittel 11 fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor. Det er nå utarbeidet folkehelseprofiler for hver kommune i landet, statistikken er tilgjengelig på Fylkeskommunen sine nettsider. Aktuelle temaer innenfor fysisk planlegging for å bedre folkehelsen kan være å planlegge gang og sykkelveger, sikre gode friluftsområder som oppfordrer til aktivitet i tilknytning til boligområder, stille krav til lekeplasser ved større utbygginger etc.

I forhold til byggesaksbehandling og plansaksbehandling i kommunen er det flere ting som gjør saksbehandlingen krevende. Gjeldende arealdel har ingen bestemmelser eller

retningslinjer for naustbebyggelse, arealformålet er ikke beskrevet i arealdelens bestemmelse. Det savnes også bestemmelser og retningslinjer for tilhørende brygger.

De ulike områdene som er avsatt til boligbebyggelse har ingen generelle bestemmelser knyttet til arealformålet. Det er viktig at dette avklares i planen.

En annen utfordring er etablerte bolig og fritidseiendommer som er avsatt til LNF formål i kommuneplanens arealdel. Nye tiltak på disse eiendommene utløser ofte full dispensasjonsbehandling med tilhørende høring opp mot sektormyndighetene. Det bør gjøres en jobb med plankartet og eventuelt bestemmelser slik at disse eiendommene får det rette arealformålet i planen.

Nåværende og fremtidige masseuttak må også vurderes inn i planen.

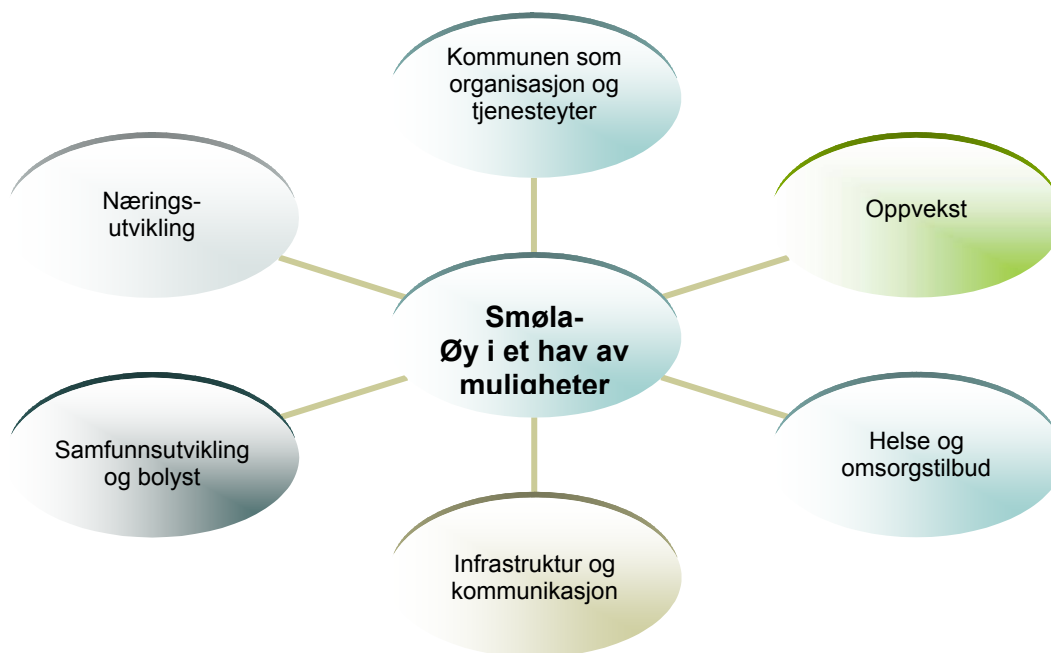
Vedrørende plankartet til arealdelen må avgrensningene av arealformålene gjennomgås slik at de stemmer med eiendomsgrenser og faktiske forhold og ikke blir gjenstand for særlig grad av skjønn.

Det bør utarbeides generelle bestemmelser for fradeling av bolig og fritidsboligtomter.

4.2 Erfaringer med gjeldende samfunnsdel

Smøla kommunestyre vedtok i møte 6.2.2007 sak 0008/07 kommuneplanens samfunnsdel. Samfunnsdelen inneholder kommunens hovedmål og strategier for forvaltning av arealressurser, natur og kulturarv og konkretiseres gjennom kommuneplanens arealdel.

Den gjeldende samfunnsdelen har pekt ut 6 hovedmål med tilhørende strategier som skal være førende.

Figur 1: Satsningsområder for Smøla kommune

4.3 Områder som skal ha høy prioritet i arealdelen

Hovedmålet med å rullere arealdelen er å få en mere detaljert plan, der det settes av areal til byggeområder og arealer avsatt til spredt utbygging etter nærmere retningslinjer.

I forhold til befolkningsutvikling, sysselsetting og samfunnsutvikling generelt er det i arealplansammenheng nødvendig å ha fokus på sentrumsutvikling. Arealdelen må legge til rette for at kommunesenteret kan videreutvikles. I tillegg må planarbeidet ta høyde for å lokalisere og tilrettelegge attraktive arealer for kommunalt regulerte boligtomter.

Områder som er egnet til næringsformål må kartlegges og avklares.

Trafikksikkerhet og samferdsel vil ha høy prioritet med tanke på ny utbygging og utviding av eksisterende byggeområder, og sentralt her vil være trafikksikkerhetsplan 2010 - 2015 for Smøla kommune og rammeplan for avkjørsler. Det må også tas høyde for framtidig utbygging/utvidelsespotensiale for områder når trafikksikkerhet- og samferdselstiltak planlegges.

Smøla kommune vil også måtte avklare arealmessige forhold med tanke på videre utvikling av Smøla som vindkraftkommune.

5. Konsekvensutredninger i tilknytning til nye arealbruksområder

Kommuneplanens arealdel omfattes alltid av kravet til konsekvensutredning. KU-forskriften forutsetter at planprogrammet så langt som mulig avklarer hvilke forhold som vil bli utredet og belyst i planforslag med konsekvensutredning. Hensikten er å skape forutsigbarhet og bidra til at konsekvensutredningen konsentreres om de temaer som er relevant for den aktuelle arealbruken.

I forbindelse med kommuneplanens arealdel 2007-2019 ble det utarbeidet konsekvensvurderinger for arealbruksendringer og den vil bli tatt med og videreført i det pågående arbeidet med kommuneplanens arealdel.

5.1 Samfunnssikkerhet, risiko- og sårbarhetsanalyse

Plan og bygningsloven angir bestemmelser for samfunnssikkerhet og risiko- og sårbarhetsanalyse i § 4-3:

Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Område med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone, jf. §§ 11-8 og 12-6. Planmyndigheten skal i arealplaner vedta slike bestemmelser om utbyggingen i sonen, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap.

Risiko- og sårbarhetsanalyse i kommuneplanens arealdel vil bli gjort som en integrert del av konsekvensutredningen. Særskilte tema i ROS analysen for Smøla kommune kan være risiko ved havstigning og stormflo samt beredskap og ulykkesrisiko og konsekvenser for naturmangfoldet i kommunen.

5.2 Prioriterte tema

Konsekvensvurderingene skal fortrinnsvis basere seg på foreliggende og oppdaterte kunnskaper, naturbaser, eksisterende utredninger/registreringer og analyser som har gyldighet for planområdet.

Her listes det opp relevante miljø- og samfunnstemaer i KU-forskriften:

- Forurensning(klimagassutslipp, annet utslipp til luft, forurensing av jordbunn og vann)
- Trafikkmønster/trafikksikkerhet
- Automatisk freda og nyere tids kulturminner og kulturmiljø
- Naturmangfold
- Sikring av jordressurser (jordvern)
- Befolkningens helse og helsens fordeling i befolkninga jf. folkehelseoven
- Tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett herunder bomiljø
- Beredskap og ulykkesrisiko, jf. pbl. §4-3
- Risiko ved havstigning og stormflo
- Barn og unges oppvekstvilkår

5.3 Metodikk

Konsekvensutredningen av kommuneplanens arealdel skal beskrive virkningene av enkeltområder og av de samlede arealbruksendringene i planforslaget.

Hvor omfattende og detaljert konsekvensutredningen av enkeltområder bør være, vil særlig variere avhengig av størrelse på den aktuelle utbyggingen og antatte virkninger i det aktuelle området.

Trinn 1:

Avgrensning av utredningsområdet.

Trinn 2:

Områdets verdi vurderes på bakgrunn av tilgjengelig informasjon. Det skal gå tydelig frem av materialet hvordan verdivurderingen er foretatt, og hvilke kriterier som har ligget til grunn for vurderingen, slik at verdisettingen blir etterprøvbare.

Trinn 3:

Omfanget av det som planlegges å skje i området vurderes i forhold til sannsynlig utvikling av området uten utbyggingen. Utredningen skal beskrive både de virkninger som følger av selve arealbeslaget og de virkninger utbyggingen har for influensområdet.

Trinn 4:

Konsekvensene av det foreslåtte utbyggingsområdet for et gitt tema kommer fram ved å sammenstille vurderingene av områdets verdi med utbyggingens omfang.

Trinn 5:

Samlet vurdering av konsekvens for et gitt utbyggingsområde baseres på resultatene av vurdering av konsekvens for de enkelte tema supplert med forhold som faglig skjønn, lokalkunnskap og eventuelle spesielle forhold ved den aktuelle utbyggingen. Områder av nasjonal verdi eller stor regional verdi skal vektlegges ved sammenstillingen av konsekvenser.

Trinn 6:

Videre gang i arbeidet med konsekvensutredningen vil være å se på avbøtende tiltak og i hvilken grad de er formålstjenlige og hvordan de kan implementeres inn i planen.

Tabell 1 – Totalvurdering

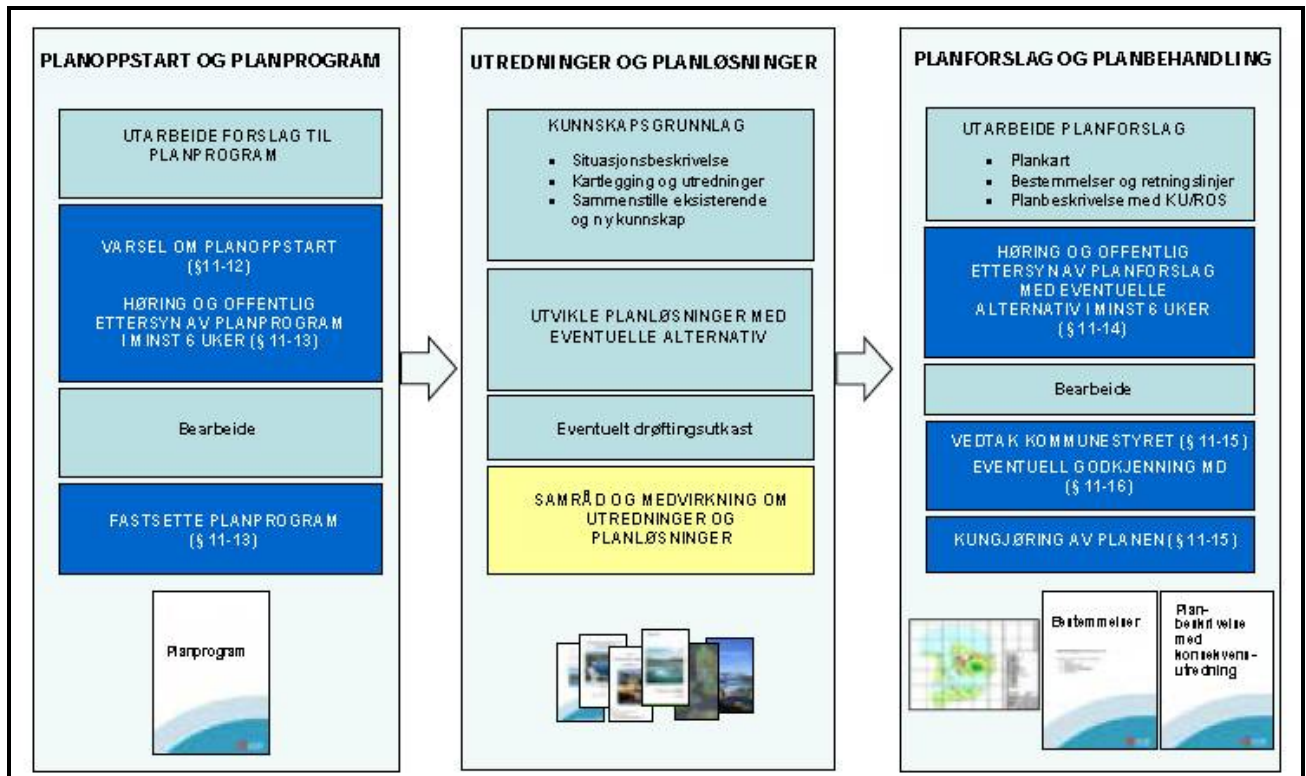
Omfang Betydning	Liten (1)	Middels (2)	Stor (3)
Stor positivt (5)	Middels positiv konsekvens	Stor positiv konsekvens	Meget stor positiv konsekvens
Middels positivt (4)	Liten positiv konsekvens	Middels positiv konsekvens	Stor positiv konsekvens
Lite positivt (3)	Liten positiv konsekvens	Liten positiv konsekvens	Middels positiv konsekvens
Lite negativt (2)	Liten negativ konsekvens	Liten negativ konsekvens	Middels negativ konsekvens
Middels negativt (1)	Liten negativ konsekvens	Middels negativ konsekvens	Stor negativ konsekvens
Stor negativt (0)	Middels negativ konsekvens	Stor negativ konsekvens	Meget stor negativ konsekvens

5.4 Krav til forslagsstillere

Følgende tema bør være beskrevet i innspill til arealbruksendringer i kommuneplanens arealdel. Det gjør beslutningsrunnlaget i konsekvensutredningen for saksbehandler og politikere enklere.

- Beliggenhet, størrelse, tetthet, avgrensning m.m.
- Type arealer som blir berørt og forventede interessekonflikter
- Adkomstløsninger, forventet trafikkmengde
- Beliggenhet i forhold til skole, barnehage, kollektivtrafikk etc.

6. Prosess og medvirkning

Figur 2: Illustrasjon av planprosessen

6.1 Medvirkning

Bred medvirkning i planarbeidet er en nødvendighet for å få til en godt gjennomarbeidet plan, med en god forankring i lokalsamfunnet. Dette vil også gjøre det enklere å følge opp planens mål og tiltak.

- Smøla kommune vil utfordre lag og foreninger, målgrupper og organisasjoner, som har særlige interesser knyttet til de utfordringene som skal behandles i planprosessen.
- Det vil bli arrangert minst ett folkemøte der det vil være mulighet til å ta ulike temaer opp til diskusjon
- Kommunen har også et særlig ansvar for å sikre medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper som ikke direkte kan delta må også sikres gode muligheter for medvirkning.

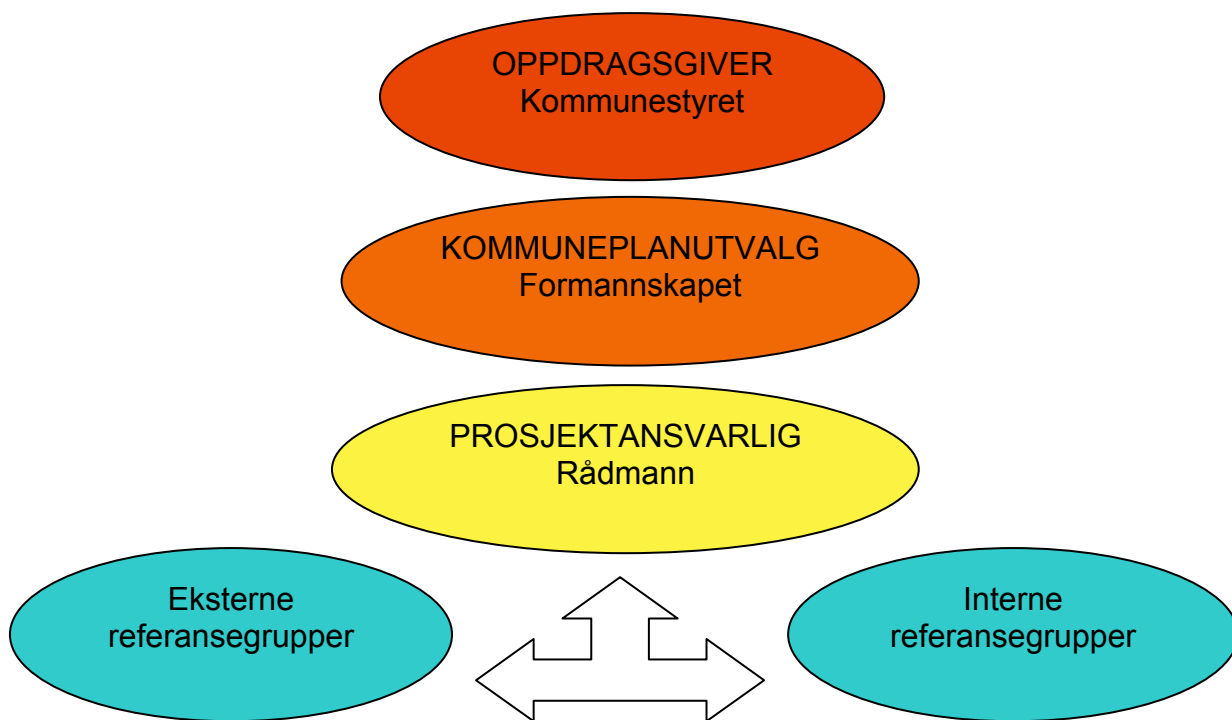
6.2 Organisering

Rådmannen skal organisere, legge til rette for og gjennomføre arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Formannskapetets medlemmer fungerer som fast planutvalg med mandat til å behandle alle temaer og spørsmål i planen

Det vil være aktuelt å oppnevne prosjektgrupper for utredninger av ulike temaer i tilknytning til de forskjellige enhetene i kommunen.

Smøla formannskap har en sentral rolle i planarbeidet, politikerne vil sammen med administrasjonen delta på folkemøter, arbeidsmøter etc.

På administrativ side vil rådmannen ha det overordnede ansvaret for planleggingen og organiserer arbeidet slik det er hensiktsmessig. Utover det vil andre kommunale etater bli trukket inn i arbeidet etter behov.

Figur 3: Organisering av planarbeidet i Smøla kommune

7. Fremdriftsplan

Fase 1 – Utarbeidelse av planprogram

20.11.12

Formannskapet – Gjennomgang og drøfting av forslag til planprogram

Juni 2013 (11.06 og 18.06 aktuelle datoer)

Formannskapet: – Vedtak om at forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn.

Høring av planprogram (6 uker) Medio august

August/september 2013

Vurdering av innkomne innspill til planprogrammet og utarbeidelse av saksframlegg til kommunestyret. Møte med regionale myndigheter dersom det vurderes som nødvendig (planforum).

Ultimo september 2013 (26.09 aktuell dato)

Fastsetting av planprogrammet i kommunestyret

Fase 2 – Kommuneplanens arealdel

Arealdelen

2013 oktober-desember

Innspill og medvirkning med bl.a. et folkemøte.

2014 Januar-april

Merknadsbehandling og utarbeidelse av konsekvensutredning for nye arealbruksformål.

- De ulike forslagene digitalisert og sammenstilt.
- Konsekvensutredning for nye arealbruksformål utføres
- Første planutkast utarbeides
- Drøftinger i Formannskapet underveis

2014 mai

1.gangs behandling i formannskapet

- Planforslaget sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn.
- Høringsfristen er minimum 6 uker
- Planforslaget tilgjengeliggjøres på nett og sendes ut til lag, organisasjoner og andre interessenter
- Eventuelle møter og presentasjon av planen

2014 juni-september

Innspill til planen vurderes av administrasjonen og behandles av Plan- og ressursutvalget.

- Nye arealbruksformål konsekvensutredes.
- Drøftinger i Formannskapet underveis
- Kan bli aktuelt med møter med statlige og regionale myndigheter.

2014 september

2.gangs behandling i formannskapet

Eventuell 2. gangs høring

Hvis det etter ordinær høring gjør vesentlige endringer i planutkastet, må disse endringene legges ut til ny offentlig ettersyn. Dette må påregnes.

Merknadsbehandling 2. gangs høring

Innspill til planen vurderes av administrasjonen og behandles av Plan- og ressursutvalget.

Nye forslag konsekvensutredes.

2014 november-desember

Endelig vedtak i kommunestyret